

Israelin kesäkuusta 1967 miehittämiltä alueilta peräisin olevien tuotteiden alkuperämerkintöjä koskeva tulkintaohje

(2015/C 375/05)

(1) Kansainvälisen oikeuden mukaisesti Euroopan unioni ei tunnusta Israelin suvereniteettia Israelin kesäkuusta 1967 miehittämällä alueella eli Golanin kukkuloilla, Gazan alueella ja Länsirannalla, mukaan lukien Itä-Jerusalem, eikä katso niiden olevan osa Israelin aluetta⁽¹⁾ riippumatta niiden oikeudellisesta asemasta Israelin kansallisessa lainsäädännössä⁽²⁾. Unioni on ilmaissut selkeästi, että se ei tunnusta ennen vuotta 1967 vallinneisiin rajoihin tehtyjä muutoksia lukuun ottamatta niitä, joista osapuolet sopivat Lähi-idän rauhanprosessissa⁽³⁾.

(2) Monien jäsenvaltioiden asianomaiset viranomaiset ovat antaneet ilmoituksia ja ohjeita voimassa olevan tuotteiden alkuperämerkintöjä koskevan unionin lainsäädännön soveltamisesta Israelin miehittämiltä alueilta peräisin oleviin tuotteisiin. Kuluttajat, talouden toimijat ja kansalliset viranomaiset ovat vaatineet, että tuotteiden alkuperämerkintöjä koskevan unionin lainsäädännön soveltamista Israelin miehittämiltä alueilta peräisin oleviin tuotteisiin selkeytetään⁽⁴⁾. Samalla halutaan varmistaa, että kunnioitetaan kansainvälisen oikeuden mukaista unionin kantaa ja sitoutumista olla tunnustamatta Israelin suvereniteettia Israelin kesäkuusta 1967 miehittämällä alueella. Ohjeella pyritään avoimen ja toimivan kaupankäynnin ylläpitämiseen; sillä ei haluta estää kauppavirtoja eikä sitä pidä niin tulkita.

(3) Tällä tulkintaohjeella ei anneta uusia säännöksiä. Tässä ohjeessa ilmaistaan komission näkemys asiaan liittyvästä unionin lainsäädännöstä, mutta asianomaisten säännösten täytäntöönpano on edelleen ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulla. Oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että unionin oikeuden säännösten rikkomisesta määrätyt seuraamukset ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varottavia, mutta ne voivat itse päättää seuraamusten lajista. Perus-sopimusten valvojana komissio varmistaa, että jäsenvaltiot täyttävät nämä velvoitteet, tarvittaessa käynnistämällä rikkomismenettelyt⁽⁵⁾. Tämä ohje ei vaikuta muihin unionin lainsäädännössä säädettyihin vaatimuksiin eikä unionin tuomioistuimen mahdollisesti esittämiin tulkintoihin.

⁽¹⁾ Katso asia C-386/08 *Brita*, Kok. 2010 s. I-1289, 47 ja 53 kohta.

⁽²⁾ Israelin lainsäädännön mukaan Itä-Jerusalem ja Golanin kukkulat ovat osa Israelin valtiota, kun taas Länsirantaan viitataan 'alueina'.

⁽³⁾ Katso muun muassa ulkoasiainneuvoston päätelmät Lähi-idän rauhanprosessista, annettu 14. toukokuuta 2012, 10. joulukuuta 2012 ja 17. marraskuuta 2014.

⁽⁴⁾ Tässä ohjeessa esitettyä tulkintaa siitä, mikä on unionin lainsäädännön mukainen alkuperää koskeva tieto, sovelletaan kaikkiin tuleviin säädöksiin, joiden sisältö vastaa tällä hetkellä voimassa olevien säännösten sisältöä ja jotka kuuluvat näiden ohjeiden soveltamisalaan.

⁽⁵⁾ Katso muun muassa asia 68/88 *Komissio v Kreikka*, Kok. 1989 s. 2965, 23 ja 24 kohta; asia C-326/88 *Hansen*, Kok. 1990 s. I-2911, 17 kohta; yhdistetyt asiat C-387/02, C-391/02 ja C-403/02 *Berlusconi ym.*, Kok. 2005 s. I-3565, 65 kohta.

(4) Monissa unionin säädöksissä edellytetään kyseessä olevan tuotteen alkuperän merkitsemistä. Merkintävaatimus liittyy usein ”alkuperämaan” ilmoittamiseen⁽⁶⁾, mutta joskus käytetään myös muita ilmaisuja, kuten ”lähtöpaikkaa” elintarvikkeiden yhteydessä⁽⁷⁾. Ellei asiaan liittyvän unionin lainsäädännön tietyissä säännöksissä muuta säädetä, periaatteessa elintarvikkeiden alkuperämaan määrittäminen perustuu tullilainsäädännössä vahvistettuihin etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperää koskeviin sääntöihin⁽⁸⁾.

(5) Mikäli asiaan liittyvässä unionin lainsäädännössä nimenomaisesti edellytetään, että kyseessä olevassa tuotteessa on oltava alkuperämerkintä, sen on oltava totuudenmukainen eikä se saa johtaa kuluttajaa harhaan.

(6) Mikäli alkuperämerkintä ei ole pakollinen ja alkuperä ilmoitetaan vapaaehtoisesti, tietojen on oltava totuudenmukaisia eivätkä ne saa johtaa kuluttajaa harhaan⁽⁹⁾.

(7) Koska kansainvälisen oikeuden mukaan Golanin kukkulat ja Länsiranta (Itä-Jerusalem mukaan lukien)⁽¹⁰⁾ eivät ole osa Israelin aluetta, merkinnän ”Israelista peräisin oleva tuote”⁽¹¹⁾ katsotaan olevan virheellinen ja harhaanjohtava mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla.

(8) Silloin kun alkuperämerkintä on pakollinen, on käytettävä muuta ilmaisua, jossa otetaan huomioon se, miten nämä alueet yleensä tunnetaan.

(9) Sellaisten Palestiinasta peräisin olevien tuotteiden⁽¹²⁾, jotka eivät ole peräisin siirtokunnista, merkintä, joka ei ole harhaanjohtava maantieteellisen alkuperän kannalta mutta vastaa kansainvälistä käytäntöä, voisi olla ”Länsirannalta peräisin oleva tuote (palestiinalainen tuote)”⁽¹³⁾, ”Gazan alueelta peräisin oleva tuote” tai ”Palestiinasta peräisin oleva tuote”.

⁽⁶⁾ Katso esimerkiksi **kosmetiikan** osalta kosmeettisista valmisteista 30. marraskuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1223/2009 19 artiklan 1 kohdan a alakohta (EUVL L 342, 22.12.2009, s. 59); **tuoreiden hedelmien ja vihannesten** osalta maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013 (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671) ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta 7. kesäkuuta 2011 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 6 artikla ja liitteessä I olevan A osan 4 kohdan B alakohta (EUVL L 157, 15.6.2011, s. 1); **kalan** osalta kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1184/2006 ja (EY) N:o 1124/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 kumoamisesta 11. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1379/2013 38 artikla (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 1); **viinin** osalta asetuksen (EU) N:o 1308/2013 119 artiklan 1 kohdan e alakohta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 479/2008 soveltamista koskevista eräistä yksityiskohtaisista säännöistä tiettyjen viinialan tuotteiden suojattujen alkuperänimitysten, maantieteellisten merkintöjen ja perinteisten merkintöjen sekä merkintöjen ja esittelyn osalta 14. heinäkuuta 2009 annetun komission asetuksen (EY) N:o 607/2009 55 artikla (EUVL L 193, 24.7.2009, s. 60); **hunajan** osalta hunajasta 20. joulukuuta 2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/110/EY 2 artiklan 4 kohta (EYVL L 10, 12.1.2002, s. 47); **oliiviöljyn** osalta oliiviöljyn kaupan pitämistä koskevista vaatimuksista 13. tammikuuta 2012 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 29/2012 4 artikla (EUVL L 12, 14.1.2012, s. 14); **naudan- ja vasikanlihan** osalta nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottamisesta sekä nautanlihan ja nautanlihatuotteiden pakollisesta merkitsemisestä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 kumoamisesta 17. heinäkuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1760/2000 13–15 artikla (EYVL L 204, 11.8.2000, s. 1); **kolmansista maista peräisin olevan valmiiksi pakatun siipikarjanlihan** osalta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä siipikarjanlihan kaupan pitämisen vaatimusten osalta 16. kesäkuuta 2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 543/2008 5 artikla (EUVL L 157, 17.6.2008, s. 46); **tuoreen, jäähdytetyin ja jäädytetyin sianlihan, lampaan- ja vuohenlihan sekä siipikarjanlihan** osalta elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta 25. lokakuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 liite XI (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 18) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 soveltamisäännöistä tuoreen, jäähdytetyin ja jäädytetyin sianlihan, lampaan- tai vuohenlihan ja siipikarjan lihan alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittamisen osalta 13. joulukuuta 2013 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1337/2013 5–8 artikla (EUVL L 335, 14.12.2013, s. 19).

⁽⁷⁾ Asetuksen (EU) N:o 1169/2011 2 artiklan 2 kohdan g alakohta ja 26 artikla.

⁽⁸⁾ Asetuksen (EU) N:o 1169/2011 johdanto-osan 33 kappale ja 2 artiklan 3 kohta.

⁽⁹⁾ Sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) 11. toukokuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY 6 artiklan 1 kohta (EUVL L 149, 11.6.2005, s. 22), jossa mainitaan myös ”maantieteellinen tai kaupallinen alkuperä” tekijänä, joka voi muuttaa menettelyn harhaanjohtavaksi, ja asetuksen (EU) N:o 1169/2011 26 artiklan 3 kohta ja 36 artikla.

⁽¹⁰⁾ Gazan alueella ei ole ollut Israelin siirtokuntia vuodesta 2005 alkaen.

⁽¹¹⁾ Tai vastaava ilmaisu, kuten ’on peräisin’, ’tuotettu’ tai ’tehty’, joita voidaan niin ikään käyttää asiayhteydestä riippuen.

⁽¹²⁾ Nimitystä ei pidä katsoa Palestiinan valtion tunnustamiseksi, eikä se vaikuta yksittäisten jäsenvaltioiden kantaan tässä asiassa.

⁽¹³⁾ Tarvittaessa mainitaan myös Itä-Jerusalem.

(10) Sellaisten Länsirannalta tai Golanin kukkuloilta peräisin olevien tuotteiden, jotka ovat peräisin siirtokunnista, osalta merkintä, jossa ilmoitetaan vain ”Golanin kukkuloilta peräisin oleva tuote” tai ”Länsirannalta peräisin oleva tuote”, ei olisi hyväksyttävä. Vaikka niissä ilmoitettaisiinkin siten laajempi alue, jolta tuote on peräisin, sen maantieteellisen lisätiedon pois jättäminen, että tuote on peräisin Israelin siirtokunnista, johtaisi kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen. Tällaisissa tapauksissa olisi lisättävä ilmaisu ”Israelin siirtokunta” tai vastaava merkintä esimerkiksi suluissa. Näin ollen voitaisiin käyttää esimerkiksi merkintöjä ”Golanin kukkuloilta (Israelin siirtokunnasta) peräisin oleva tuote” tai ”Länsirannalta (Israelin siirtokunnasta) peräisin oleva tuote”.

(11) Joka tapauksessa unionin kuluttajalainsäädännön mukaan alkuperämerkintä tulee pakolliseksi, kun elintarvikkeiden kohdalla tiedon pois jättäminen johtaisi kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen⁽¹⁴⁾ ja kun kaikkien muiden tuotteiden kohdalla pois jätetty tieto on kyseisessä asiayhteydessä oleellinen tietoisien ostopäätöksen tekemiseksi ja siten saa tai todennäköisesti saa keskivertokuluttajan tekemään ostopäätöksen, jota tämä ei muutoin olisi tehnyt⁽¹⁵⁾. Tällaisissa tapauksissa edellisen kohdan esimerkeillä olisi merkitystä.

(12) Alkuperää koskeva tieto on yleensä talouden toimijoiden saatavilla eri muodoissa⁽¹⁶⁾. Monissa tapauksissa tuotteiden alkuperää koskevat tiedot esitetään tulliasiakirjoissa. Jos tuotteisiin sovelletaan tuonnin yhteydessä etuuskohtelua, niiden mukana on oltava Israelin⁽¹⁷⁾ tai Palestiinan viranomaisten⁽¹⁸⁾ antama etuuskohtelutodistus. Myös muissa asiakirjoissa, kuten kauppalakussa, lähetysluettelossa ja kuljetusasiakirjoissa, saattaa olla merkintä tuotteiden alkuperästä. Mikäli alkuperätiedot eivät käy ilmi liiteasiakirjoista, talouden toimija voi pyytää alkuperää koskevan tiedon suoraan toimittajalta tai maahantuojalta.

⁽¹⁴⁾ Asetuksen (EU) N:o 1169/2011 26 artiklan 2 kohdan a alakohta ja 3 kohta.

⁽¹⁵⁾ Direktiivin 2005/29/EY 7 artiklan 1 kohta.

⁽¹⁶⁾ Katso esimerkiksi elintarvikkeiden osalta asetuksen (EU) N:o 1169/2011 8 artikla siltä osin kuin on kyse vähittäiskauppiaiden ja niiden toimittajien välisestä suhteesta.

⁽¹⁷⁾ Katso tältä osin ’Ilmoitus tuojille – Tuonti Israelista EU:hun’ (EUVL C 232, 3.8.2012, s. 5).

⁽¹⁸⁾ Joukkoon Länsirannalta, Gazan alueelta ja Itä-Jerusalemista peräisin olevia tuotteita sovelletaan kauppaa ja yhteistyötä koskevaa Euroopan yhteisön sekä Länsirannan ja Gazan alueen palestiinalaishallinnon puolesta toimivan Palestiinan vapautusjärjestön (PLO) väliaikaista Euro–Välimeri-assosiaatiosopimusta, joka allekirjoitettiin Brysselissä 24. helmikuuta 1997 (EYVL L 187, 16.7.1997, s. 3).